

Οι άγιοι μάρτυρες Αριστοκλής ο πρεσβύτερος,
Δημητριανός διάκονος και Αθανάσιος αναγνώστης
(23 Ιουνίου)

«Εάν μη ο κόκκος του σίτου πεσών εις την γην
αποθάνει αυτός μόνος μένει' εάν δε αποθάνει, πολύν
καρπών φέρει».

Τα λόγια τούτα του Κυρίου βρίσκουν πλήρη την
εφαρμογή τους στη ζωή της Αγίας μας Εκκλησίας.
Ένας πιστός αποφασίζει να προσφέρει τη ζωή του
«θυσίαν ζώσαν ευάρεστον τω Κυρίω» και αμέσως
εκατόν άλλοι πιστοί φυτρώνουν στη θέση του.
Φυτρώνουν αποφασισμένοι κι έτοιμοι να θυσιάσουν
κι αυτοί τη ζωή τους για τη δόξα του Χριστού.

Σε τούτο το γεγονός στηρίζεται κι ο ιστορικός των
πρώτων αιώνων του χριστιανισμού Τερτυλλιανός να
διακηρύσσει πως «το αίμα των μαρτύρων είναι ο
σπόρος των χριστιανών». Αυτήν την αλήθεια
βλέπουμε στη ζωή όλων των αγίων και μαρτύρων της
πίστεως.

Αυτήν και στη ζωή των τριών μαρτύρων που τα
ονόματά τους αναγράφουμε στην αρχή της σελίδας
μας:

Αριστοκλής πρεσβύτερος, Δημητριανός διάκονος ή
Δομιτιανός και Αθανάσιος αναγνώστης.

Σ' αυτούς αναφέρονται και οι ολίγες γραμμές που ακολουθούν.

Έζησαν όλοι στο μυρωμένο νησί της Κύπρου στα χρόνια που τη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία κυβερνούσε ο σκληρός και αδυσώπητος διώκτης του χριστιανισμού Μαξιμιανός (245-310 μ.Χ.). Κατά τα οκτώ χρόνια που κράτησαν οι διωγμοί, που σήκωσε η πυρωμένη αυτή ψυχή ενάντια στη θρησκεία του Εσταυρωμένου Ιησού, χιλιάδες πιστοί πλήρωσαν με ανήκουστα μαρτύρια την αγάπη και την αφοσίωσή τους στον Κύριο.

Σύμφωνα με την Ιστορία της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Κύπρου του Χάκκετ (τόμος Β', σελ. 175-176), ο Αριστοκλής είχε πατρίδα την ξακουστή Ταμασό. Στην πόλη αυτή, όπως γνωρίζουμε, είχε ιδρυθεί από την πρώτη αποστολική περιοδεία του Παύλου και του Βαρνάβα (46-50 μ.Χ.) χριστιανική Εκκλησία με πνευματικό ηγέτη τον μετέπειτα Ηρακλείδιο.

Η Εκκλησία αυτή χάρη στον ζήλο των πρώτων πιστών παρουσίασε μεγάλη άνθηση, αλλά και πνευματική ακτινοβολία σε όλη τη νήσο. Στην πόλη αυτή γνώρισε κι ο Αριστοκλής τη χριστιανική πίστη από τα παιδικά του χρόνια. Την γνώρισε από τους χριστιανούς γονείς του και την αγάπησε με όλη τη θέρμη της παιδικής αγνής ψυχής του. Πόσες φορές σ' αυτή την ηλικία δεν μετέβαινε στον ναό μονάχος του και γονατιστός

σε κάποια γωνιά προσευχόταν με κατάνυξη σ' Εκείνο; Με βαθιά συναίσθηση της σταυρικής θυσίας του Κυρίου, ένοιωθε την ανάγκη με προθυμία να υποτάσσει τον εαυτό του στον χρηστό ζυγό Του. Έτσι μεγάλωνε. Και μαζί του μεγάλωνε κι ο πόθος να υπηρετήσει τον Χριστό. Τον πόθο του πιστού νέου διέγνωσε από νωρίς ο τότε επίσκοπος, που με προσοχή τον παρακολουθούσε και κάποια μέρα τον κάλεσε και του πρότεινε να τον χειροτονήσει. Ο Αριστοκλής με βαθιά συγκίνηση δέχτηκε και σε λίγες μέρες έγινε η ποθητή χειροτονία.

Πόσο ευλογημένη υπήρξε η μέρα εκείνη. Μικροί και μεγάλοι χάρη καν και πανηγύρισαν το χαρμόσυνο γεγονός της χειροτονίας του σε διάκονο και μετά από λίγες μέρες σε ιερέα.

Στο πρόσωπο του Εσταυρωμένου και φλογερού κληρικού βρήκαν οι πιστοί τον στοργικό κι αληθινό πατέρα. Η αγάπη του για το ποίμνιό του μοναδική. Και το ενδιαφέρον του για τη χριστιανική κοινότητα ανώτερο από κάθε περιγραφή. Όλοι την μακάριζαν για τον άξιο κι ακούραστο Ιερέα της. Χριστιανός συνειδητός, μα και πρεσβύτερος άγιος και φλογερός, μελετούσε καθημερινά την Αγία Γραφή κι από αυτή αντλούσε δύναμη και αντοχή, μα και φωτισμό. Είχε απόλυτη επίγνωση της χριστιανικής του ιδιότητας, μα και των υψηλών του καθηκόντων. Συχνά πυκνά

στις ομιλίες του δίδασκε κι έλεγε πως οι αληθινοί οπαδοί του Χριστού πρέπει να φροντίζουν να είναι σαν «το άλας της γης» και σαν «το φως του κόσμου» (Ματθ. ε', 13-14).

Η ζωή τους πρέπει να είναι μεστή από έργα καλοσύνης και αγάπης. Και σ' αυτόν τον τρόπο ζωής έδινε ο ίδιος πρώτος τον εαυτό του ζωντανό παράδειγμα. Τα λόγια του Κυρίου «ούτω λαμψάτω το φως υμών έμπροσθεν των ανθρώπων, όπως ιδωσιν υμών τα καλά έργα και δοξάσωσι τον Πατέρα υμών τον εν τοις ουρανοίς» τα είχε πάντα μπροστά του. Αλλά και του εκλεκτού σκεύους του Κυρίου, του θείου Παύλου η ομολογία «τις ασθενεί και ουκ ασθενώ; Τις σκανδαλίζεται και ουκ εγώ πυρούμαι;» (Β' Κορινθ. ια', 29), τον συνείχε καθημερινά. Το κάθε πρόβλημα των πνευματικών παιδιών του ήταν και δικό του πρόβλημα. Κι η κάθε ατομική ή οικογενειακή δυσκολία, που αντιμετωπιζόταν, γινόταν και προσωπική του υπόθεση. Με τη δική του μεσολάβηση πλείστες διαφορές μεταξύ των οπαδών της νέας θρησκείας εξομαλύνονταν κι η αγάπη κι η ειρήνη ξαναγύριζε και πυρ ζωνόταν στις καρδιές. Με τη ζηλωτή δράση του φλογερού εργάτη του Ευαγγελίου και προ παντός με το παράδειγμα του πολλοί ειδωλόατρες προσέρχονται προσήλυτοι στη χριστιανική πίστη και με χαρά τους εγκαταλείπουν την ειδωλολατρία και βαπτίζονται και γίνονται

χριστιανοί. Με τούτο τον τρόπο η χριστιανική κοινότητα της ξακουστής πόλεως αυξάνει μέρα με τη μέρα και φιλοδοξεί με τον καιρό να αγκαλιάσει όλους τους κατοίκους.

Την ευλογημένη αυτή προσπάθεια έρχεται να ανακόψει ο φθονερός του κόσμου τούτου άρχοντας με ένα νέο τρομερό διωγμό, που κήρυξε ο τότε επί κεφαλής της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας ευρισκόμενος Μαξιμιανός. Η εντολή του ήταν να μη μείνει ζωντανός κανένας οπαδός της χριστιανικής πίστεως. Οι ειδωλολάτρες άρχοντες κινούνται παντού. Το μίσος τους στρέφεται προ παντός ενάντια στους ποιμένες της εκκλησίας. «Πατάξω τον ποιμένα και διασκορπισθήσονται τα πρόβατα της ποιμνης» (Ματθ. κστ', 31) είπε κάποτε ο Κύριος. Γνωρίζουν οι εχθροί του Χριστού, ότι οι ποιμένες είναι οι καθοδηγητές κι οι εμπνευστές του λαού. Κι αυτούς κτυπούν πρώτα, για να διαλύσουν το ποίμνιο.

Τα σχέδιά τους τα γνωρίζουν οι χριστιανοί. Γι' αυτό και σπεύδουν, προτού ο διωγμός επεκταθεί στο νησί, να παρακαλέσουν τον ιερέα τους να φύγει για λίγες μέρες από την πόλη στην εξοχή, μέχρις ότου ξεκαθαρίσει η κατάσταση.

Μπροστά στις παρακλήσεις των πιστών ο ταπεινός Ιερέας με οδηγό τα λόγια του Κυρίου, που λέγει,

«όταν δε διώκωσιν υμάς εν τη πόλει ταύτη, φεύγετε εις την άλλην» (Ματθ. ι', 23), δηλαδή, όταν σας διώχνουν στην πόλη που βρίσκεσθε, φεύγετε και πηγαίνετε σε άλλη, για να εξακολουθήσετε εκεί το έργο σας, δέχτηκε κι έφυγε στο κοντινό βουνό και κρύφτηκε σε μια σπηλιά. Εκεί περνά τις ημέρες του προσευχόμενος και με δάκρυα εκζητεί τον φωτισμό του Θεού και την προστασία των πιστών. Συχνά-πυκνά επαναλαμβάνει τη φράση του ψαλμωδού: «Γνώρισαν μοι, Κύριε, οδόν εν η πορεύσομαι, ότι προς σε ήρα την ψυχήν μου» (Ψαλμ. ρμβ', 8). Κύριε, γνώρισε μου, σε παρακαλώ, τον δρόμο που πρέπει να βαδίσω, ώστε να είμαι αρεστός μπροστά σου, γιατί σε Σένα ύψωσα την ψυχή μου και δεν θέλω ποτέ να χωρισθεί αυτή από Σένα.

Ένα πρωί εκεί που προσευχόταν γονατιστός στη σπηλιά άστραψε ένα δυνατό φως πιο λαμπρό κι απ' τον ήλιο και φώτισε όλο το εσωτερικό της. Την ίδια ώρα ακούστηκε και μια φωνή δυνατή που έλεγε: «Αριστόκλεις, έφτασε η ώρα να πας στη μητρόπολη της Κύπρου, τη Σαλαμίνα και να ομολογήσεις ενώπιον όλων το όνομά μου».

Με δάκρυα βαθιάς συγκίνησης, σηκώθηκε ο ευλαβής και υπάκουος Ιερέας, έκαμε τον σταυρό του και χωρίς καμιά καθυστέρηση πήρε το δρόμο προς τη Σαλαμίνα. Περπατώντας συνέχεια ύστερα από

λίγες μέρες έφτασε στην εκκλησία του αποστόλου Βαρνάβα. Εκεί συνήνητησε τον διάκονο Δημητριανό και τον αναγνώστη Αθανάσιο, στους οποίους απεκάλυψε τον εαυτό του, την οπτασία που είδε και τη φωνή που άκουσε, τον σκοπό του ταξιδιού του και κατέληξε:

— Αδελφοί μου, είπε ο ευλαβής ιερέας, ήρθε η ώρα να φανερώσουμε τον εαυτό μας. «Ημίν ευχαρίσθη το υπέρ Χριστού ου μόνον το εις αυτόν πιστεύειν, αλλά και το υπέρ αυτού πάσχειν» (Φίλιπ. α', 29). Σε μας δόθηκε από τον Θεό σαν χάρη όχι μόνο να πιστεύουμε στον Ιησού Χριστό, αλλά και να πάσχουμε για το όνομά Του. Εγώ προχωρώ τον δρόμο μου. Ευχηθείτε, αδελφοί μου, να με ενισχύσει ο Κύριος.

- Πατέρα Αριστόκλεις, σε ακολουθούμε κι εμείς. Δεν σε αφήνουμε μόνο σου. Τα λόγια του Πνεύματος του Θεού, που αναφέρονται στην Αποκάλυψη, μας δείχνουν τον δρόμο. «Γίνου πιστός άχρι θανάτου, και δώσω σοι τον στέφανον της ζωής» (Αποκ. β', 10). Φροντίστε να γίνετε πιστοί, αποφασισμένοι και θάνατο ακόμη να υποστείτε για την πίστη σας και θα σας δώσω, σαν στεφάνι των αγώνων σας, την αιώνια ζωή.

Πιστοί μέχρι θανάτου, επανέλαβαν κι οι τρεις με ένα στόμα.

Ύστερα από τα λόγια τους αυτά σηκώθηκαν, μπήκαν στην εκκλησία, γονάτισαν μπροστά στην εικόνα του Εσταυρωμένου, κι αφού ανέπεμψαν θερμή προσευχή, προχώρησαν και κοινώνησαν όλοι τους των Αχράντων Μυστηρίων. Με το εφόδιο της αιωνίου ζωής στην ψυχή και την απόφαση στην καρδιά να ομολογήσουν οπουδήποτε και με οποιεσδήποτε συνέπειες την πίστη τους, ξεκίνησαν για τη Σαλαμίνα. Όταν έφτασαν, βρήκαν την πόλη ανάστατη. Ο τότε ηγεμόνας Μάξιμος με τα όργανα του σκορπούσαν παντού τον τρόμο και τα δάκρυα.

Η άφιξη στην πόλη του Τεύκρου και του Ευαγόρα των τριών πιστών της νέας θρησκείας έγινε πολύ γρήγορα γνωστή. Η σύλληψή τους υπήρξε άμεσος.

Στην αρχή με λόγια γλυκά και κολακείες ζητήθηκε από τον Ιερέα Αριστοκλή να αρνηθεί τον Χριστό και να σπεύσει να προσφέρει θυσία στους θεούς. Στην πρόταση του κόλακα άρχοντα, όπως ήταν επόμενο, η απάντηση υπήρξε αρνητική. Τότε τις κολακείες ακολούθησαν οι απειλές και τις απειλές η εκτέλεσή τους.

Ένας σκληρός ξυλοδαρμός, ξυλοδαρμός αιματηρός υπήρξε η πρώτη τιμωρία. Με τούτο το μέσο και φυλάκιση σε σκοτεινό κελί περίμεναν οι διώκτες να φοβηθούν οι χριστιανοί και με τη δεύτερη εμφάνιση

τους μπροστά στους δήμιους να αρνηθούν τον Χριστό και να σπεύσουν να προσφέρουν τη θυσία που τους ζητούσαν.

Εκεί στη φυλακή τα κελιά ήταν γεμάτα ματωμένους πιστούς και με τις σάρκες καταξεσχισμένες. Στη φυλακή συνήντησαν και τον πνευματικό τους πατέρα, τον γνωστό επίσκοπο του Κυρίου Φιλωνίδη. Η συνάντηση ευλογημένη. Όλη τη νύχτα την πέρασαν οι μάρτυρες χωρίς ύπνο, προσευχόμενοι και ψάλλοντες. Η μέρα τους βρήκε ακόμη γονατιστούς με τους στίχους του ψαλμωδού στα χείλη: «Ανάστα, Κύριε, βοήθησαν ημίν και λύτρωσαι ημάς ένεκεν του ονόματος Σου» (Ψαλμ. μγ', 27). Σήκω, Κύριε, βοήθησε μας και λύτρωσε μας για το όνομα σου το δοξασμένο και την ευσπλαχνία σου.

Στο σημείο αυτό η πόρτα της φυλακής άνοιξε κι ένας δήμιος κάλεσε τους τρεις νεόφερτους να βγούνε έξω. Οι τρεις πιστοί, αφού φίλησαν το χέρι του γηραιού επισκόπου και πήραν την ευχή του, βγήκαν με το βήμα σταθερό κι ακολούθησαν το όργανο της εξουσίας.

Η σκηνή και πάλι μπροστά στον αδυσώπητο άρχοντα. Οι ερωτήσεις στερεότυπες. Μα κι οι απαντήσεις σταθερές:

— Αν δεν σπεύσετε να προσφέρετε κι εσείς θυσία στους μεγάλους θεούς μας, ο θάνατος σας περιμένει σκληρός και τρομερός.

- Άρχοντα, στο είπαμε και το επαναλαμβάνουμε. Καμιά δύναμη δεν μπορεί να κάμψει τη θέληση μας και να κλονίσει την αγάπη μας στον Χριστό και Θεό μας. Μην αυταπατάσαι πως οι απειλές σου μπορούν να μας τρομοκρατήσουν.

Με τα μάτια κατακόκκινα από τα νεύρα του και τη φωνή τσακισμένη από τις φωνές το όργανο του διαβόλου, φωνάζει στους εκεί δήμιους και λέει•.

- Γδάρτε τον ζωντανό και σκοτώστε τον.

Την ίδια ώρα τέσσερα χέρια άρπαξαν τον πιστό και ομολογητή Ιερέα κι αφού τον ξεγύμνωσαν μπροστά σε όλους, με μαχαίρια κοφτερά αρχίζουν να του σχίζουν τις σάρκες. Το αίμα τρέχει σαν ποτάμι, ενώ από τα χείλη του ιερέα ακούονται σιγά τα λόγια του Πρωτομάρτυρα του Γολγοθά: «Θεέ μου, συγχώρησε τους δημίους μας και σώσε την εκκλησία σου».

Ένας θόρυβος, σαν βοή ποταμού, ακούεται από το πλήθος που παρακολουθεί. Μια φράση ξεχωρίζει κι επαναλαμβάνεται: «Είμαστε κι εμείς χριστιανοί».

Για την αποφυγή του σκανδάλου, ένας δήμιος κτυπά με το σπαθί τον ιερέα στο σβέρκο και το μαρτύριο τελειώνει. Η άγια ψυχή του ομολογητή Ιερέα πέταξε

στα χέρια του Λυτρωτού των ψυχών μας.

Παρόμοια υπήρξε κι η στάση των δύο άλλων μαρτύρων. Του διακόνου Δημητριανού και του αναγνώστη Αθανασίου.

Το μαρτύριο του ευλαβικού Ιερέα όχι μόνο δεν τους φόβισε την καρδιά, αλλά τουναντίον τους ατσάλωσε την πίστη. Αφού κλήθηκαν κι αυτοί να δηλώσουν μετάνοια και να θυσιάσουν στους θεούς κι αρνήθηκαν, καταδικάσθηκαν να καούν ζωντανοί. Μια μεγάλη φωτιά άναψε σε λίγο στην αυλή και μέσα σ' αυτή ρίχτηκαν οι μάρτυρες. Η σκηνή των Τριών Παίδων της Βαβυλώνας επαναλαμβάνεται. Οι γλώσσες της φωτιάς με στοργή περιβάλλουν τους μάρτυρες, που ψάλλουν και δοξολογούν τον Θεό μέχρι της στιγμής που οι δήμιοι διατάζονται να τους κόψουν τα κεφάλια.

Τρεις ακόμη μάρτυρες. Τρεις ομολογητές της θρησκείας του Ιησού. Τρεις αλύγιστοι κι ατρόμητοι πιστοί της Νήσου των Αγίων μας καλούν και μας λένε:

«Μιμητοί μας γενήτε, καθώς και ημείς Χριστού». Εκείνος που πεθαίνει για την αγάπη, ουσιαστικά δεν πεθαίνει. Σαν φωτεινή λαμπάδα η αγία του ψυχή στον ουρανό ανεβαίνει.

Φυσικά σήμερα δεν μας ζητάει κανείς ακόμη να αρνηθούμε την πίστη μας και να πετάξουμε τα ιδανικά μας. Εκείνο που ζητά ο Χριστός από όλους μας είναι: Μετάνοια και προσευχή. Κάθε πράγμα πολύτιμο είναι κι επίφθονο. Πολύτιμος θησαυρός είναι η πίστη μας. Αλλά και επίφθονος. Την ζηλεύει ο διάβολος. Την περιφρονεί ο κόσμος της αμαρτίας. Την προσβάλλουν με όλα τα δόλια μέσα οι άθεοι και οι αιρετικοί.

Ας την προσέξουμε. Και ας συνέλθουμε. Από το θλιβερό κατάντημα, στο οποίο οι ίδιοι ρίξαμε τον εαυτό μας με την επιπολαιότητα και την αφροσύνη μας, μόνο ένας μπορεί να μας σώσει: Ο Χριστός. «Ουκ εστίν εν άλλω ουδενί η σωτηρία• ουδέ γαρ όνομα εστίν έτερον υπό τον ουρανό, το δεδομένον εν ανθρώποις, εν ω δει σωθήναι ημάς, ει μη το όνομα Ιησούς Χριστός».

Αυτός μονάχα μπορεί να μας σώσει.

- Αυτόν αγάπησαν κι οι μάρτυρες μας. Αυτόν να αγαπήσουμε κι εμείς.
- Σ' Αυτόν έδωσαν την καρδιά τους. Σ' Αυτόν ας την δώσουμε κι εμείς.

Ας τους μιμηθούμε. Ας τους κάνουμε πρότυπα της ζωής μας. Πρότυπα αρετής. Και τότε, ναι! Τότε θα έλθουν «οι καιροί αναψύξεως από προσώπου του

Κυρίου». Τότε θα αξιωθούμε να δούμε καλύτερες μέρες.

Ναι! Μόνον τότε...

Απολυτίκιο Ἦχος δ'

Οι μάρτυρες σου, Κύριε...